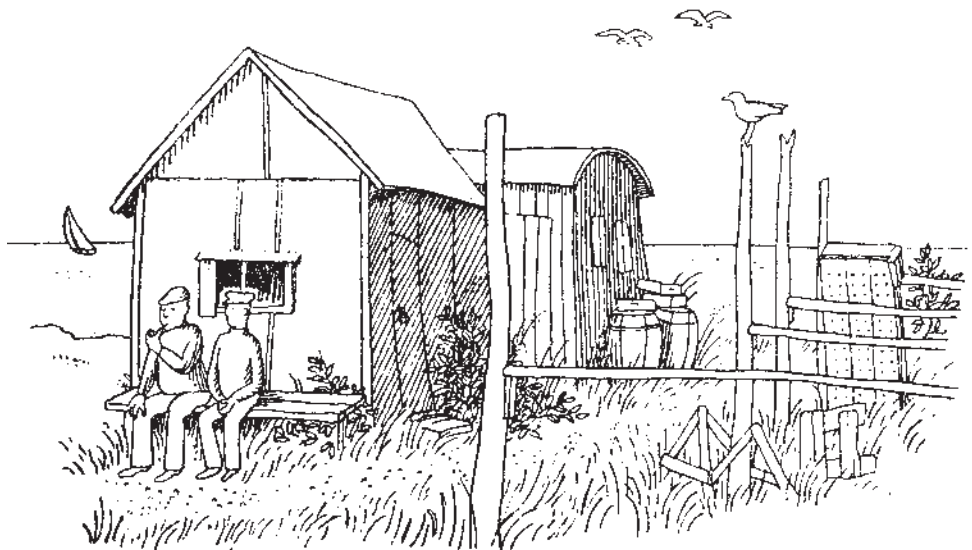

LIMHAMNS MILJÖFÖRENING

2018

Årsskrift

Ideell opolitisk förening

Innehållsförteckning

Presentation av Limhamns Miljöförening	3
Verksamhetsåret 2017	5
Kalender 2018.....	9
Limhamns Miljöförenings Bevarandepreis 2017	
Västra Ansgarigatan 24, Hummern 4	11
Två studiecirklar	12
Höstmötet - utgångspunkt nya översiktsplanen	13
Arkitekturstaden Malmö – i förslaget till översiktsplan	15
Sätter vi bevarandepreis på erfarenheterna?	19
Bevarat med kärlek.....	21
Värnets dag på Limhamn	23
Kärlek vid våra hoddor på kärleksbänken	24
Flinta	26
Fornminnet Kalkstensugnen är misskött.....	27
Styrelsen 2017	29
Resultat/balansräkning.....	30

Limhamns Miljöförening

c/o C Westesson Sarvgränd 2 F, 216 12 Limhamn, tel 040-155393

Du kan nå oss på hemsidan www.limhamn.org
e-mail lmfinfo@gmail.com
samt på facebookgruppen Limhamns Miljöförening.

Medlemsavgift: Enskild 100 kr, Familj 130 kr
BankGiro: 237-4262

**Skriv namn, postadress och e-mailadress på inbetalningskortet
alternativt i meddelanderutan vid internetbetalning,
för Familjemedlemskap ange även antal familjemedlemmar!**

Denna årsskrift får gärna kopieras, förutsatt att källan anges.

Limhamns Miljöförening

Foto: Tina N Mörnstam

Limhamns Miljöförening är ideell och politiskt oberoende. Föreningen har verkat sedan 1974.

Styrelsen och medlemmarna arbetar främst med följande aktiviteter:

1. Att på årsmötet dela ut det årliga Bevarandepriiset till ägaren av den fastighet på Limhamn som bevarats och/eller renoverats på det miljö- och skönhetsmässigt bästa sättet det senaste året. Pristagaren utses av en särskild Bevarandepriiskommittén sedan 1984.
2. Att inför årsmötet skriva och sprida denna årsskrift.
3. Att äga och vårda vårt signum; våra fyra hoddor på Sibbarpstranden.
4. Att främja miljömässigt goda boende- och trafikmiljöer genom att påverka Malmös stads detaljplaner och att sprida information om dessa.
5. Att anordna möten, utflykter och diskussioner med föredragshållare som behandlar intressanta frågor för limhamnsborna.

På Limhamn finns en särpräglad miljö med spår av fiskarsamhället och cementindustrin. Det fina läget vid vattnet med utsikt över Öresund, gränderna och fiskehamn med hoddorna ger ett fint bidrag till miljön i stadsdelen. Den stora nybebyggelsen med många

fler innevånare i Limhamns Sjöstad och på Ön börjar påverka Limhamns karaktär.

Limhamns Miljöförening vill även påverka Limhamns utveckling och framtida utformning så att:

- den för olika tider typiska bebyggelsemiljön bevaras och att nya bostadsområden ges en variationsrik och ljus utformning,
- projekt som avsevärt ökar trafikbelastningen på Limhamns gatunät undviks,
- ökade möjligheter för lek, motion och idrott skapas,
- det ska vara tryggt att gå till fots på Limhamn alla tider på dygnet,
- upprätthålla goda kontakter med myndigheter och organisationer,
- hävda rätten till insyn i planeringsfrågor i ett tidigt skede och
- samarbeta med andra kulturföreningar, samt samla och sprida kunskap i miljöfrågor.

Medlemskap och kontakt

Vi träffas vid årsmöte, höstmöte, strandstämning vid våra hoddor och ibland vid särskilt anordnade möten om pågående planer samt utflykter.

Registrera din epost-adress på lminfo@gmail.com

Välkommen som medlem!

OPTIKER ELLMAN

på
Limhamn

KUNSKAP-SERVICE-KVALITÉ

Måndag-Fredag 12:30-18:00

Tel 040-153115

Vasagatan 14

 DÄCKPartner
- enjoy your drive

Limhamnsvägen 109 B, tel. 040-15 52 90

Öppet: Mån-Torsd 7-18, Fred 7-16
Lunch 12-13

www.dackcenter-autosport.se
info@dackcenter-limhamn.se

DÄCKCENTER
AUTOSPORT
med BMW Service *Limhamn*

Verksamhetsåret 2017

Styrelsen för Limhamns Miljöförening hade tio protokollförda möten under verksamhetsåret.

Medlemmar

Föreningen har uppåt 500 medlemmar inklusive familjemedlemmar. Medlemsavgift för enskilt medlemskap är 100 kr/år, familjemedlemskap 130 kr/år. Medlemsregister och protokoll finns tillgängligt hos sekreteraren.

Årsmötet med utdelning av Bevarandepriset och föredrag

Limhamns Miljöförenings 43:e årsmöte hölls torsdagen den 20 april 2017 i Limhamns Konsthall i Tegnérskolan. Deltagarna bjöds först på ost, frukt, vin och cider, och hälsades därefter välkomna av mötesordförande Birgitta Mörnstam.

2017 års Bevarandepris för god byggnadsvård delades ut av Ulla Hårde, som är sammanställare i Bevarandeprikkommittén. Ulla informerade om kommitténs arbete med att välja och dela ut priset. Bilder visades på olika hus som belönats under årens lopp. Därefter berättades om de olika kandidaterna till årets pris och slutligen bilder på årets belönade hus på Västra Ansgarigatan 24. Se artikeln på sid 11 med motiveringen av priset.

Ulla lyckades senare få publicerat en mycket intressant artikel om det prisade huset i Sydsvenskan. Se sidan 21.

Birgitta Mörnstam tackade Bevarandeprikkommitténs medlemmar för deras omfattande arbete. Hon överlämnade sedan en nytryckt Limhamnsbok var till Hans Olsson och Olof Tyrstrup som lämnade kommittén efter lång och trogen tjänst.

Årsmötets föredragshållare, före detta agenten Gunnar Ekberg berättade om sina tio år inom svensk underrättelsetjänst. Han gav 2009 ut boken ”De skall ju ändå dö”. Gunnar visade också bilder och svarade på flera frågor.

Själva årsmötetsförhandlingar avhölls slutligen varvid styrelsen bland annat be-

viljades ansvarsfrihet. Årsmötet gav den nya styrelsen i uppdrag att verka i enlighet med föreningens stadgar och efter styrelsens bedömning av nya uppkomna frågor, samt enligt kalendern på sidan 7.

I fjol föreslogs att Limhamns miljöförening skall ändra stadgarna så att det räcker med en revisor och en revisorssuppleant. Eftersom en stadgeändring måste tas upp på ett andra årsmöte ställdes frågan igen. Mötet godkände ändringen varefter den kan verkställas.

Årsmötet besöktes av nästan 40 medlemmar. Många stannade kvar en stund och talade med varandra om den pågående byggnationen, trafikproblem och om Limhamns framtid, samt inte minst om hur vi tillsammans kan påverka den.

Årsskrift 2017

Styrelsen arbetade under vintern med Årsskrift 2017. Den utsändes tillsammans med inbjudan till årsmötet med avi för årsavgiften. Vi vill rikta ett stort tack till alla som på olika sätt bidragit med artiklar och annonser till Årsskrift 2017 som vi hoppas är en intressant läsning för alla. Vår årsskrift finns alltid tillgänglig på medborgarkontoret, biblioteket, i brevlådorna på våra hoddor och på vår hemsida.

Strandstädningen

Söndagen den 23 april var det strandstädning runt våra fyra hoddor vid Strandgatan/Götgatan. Stranden mellan Småbåtshamnen och Sibbarps badstrand städades. Vi samlade som vanligt många säckar ”främmande föremål”, som borttransporterades. Tack till alla som kom. Därefter smakade det medhavda kaffet bra.

Hoddorna på Sibbarpsstranden

Efter förra årets byte av de gamla papptaken på alla hoddor, har de klarat sig bra, trots vädrets makter. Det har inte varit några större reparationer. En bänk hade gått sönder och den har lagats.

Vid våra hoddor finns två grannhoddor.

Den som ligger i ett buskage hade tyvärr vandaliserats och brunnit ner till hälften. Efter kontakter med ägaren och Gatukontoret har nu en ny hodda ersatt den brunna.

Efter påminnelse rensade kommunen som vanligt Kåsehamnen. Vi tackar för det, likaså även Carl-Henrik som har skött gräsklippningen och Per-Erik som kämpat med lie mot bland annat de många kardborreväxterna.

I ett förskolearbete med Mossängens och Pilängens förskolor fick våra hoddor besök, några dagar under maj och juni månad, av en mängd småbarn.

”Öppna hoddor” hölls för allmänheten på eftermiddagen söndagen den 3 september med ca 30 besökare. Föreningen visar gärna hoddorna för intresserade personer och grupper. Hör gärna av er till lmfinfo@gmail.com.

Samarbetet med Limhamns Museiförening och Limhamns Konstförening

Vi har utbytt våra program och aktiviteter med Museiföreningen och Konstföreningen.

Utställningen Prisade Hus, om våra Bevarandepreisade hus i form av vepor på ställningar ägs tillsammans med Museiföreningen. Prisade hus var utställd på bomässa Expo Limhamn, Limhamns Folkets hus, mellan den 9 och 12 mars.

Vandringar på Limhamn

Roland ledde en vandring för våra medlemmar på Limhamns kyrkogård. Inbjudan skedde via vår hemsida och Facebooksida.

Ändring av stadgarna?

Kan stadgarna modifieras och förkortas? Det utreds just nu om vi skall begränsa oss

till Limhamns församling eller postområde 216XX. Skall vi ändra så att hälften av styrelsen väljs på två år istället som nu hela styrelsen väljs varje år? Beslutet blev att ingen ändring av valen skall göras. Stadgarna finns på vår hemsida.

Deltagande i föreningen På Limhamns aktiviteter

Limhamns Miljöförening är en av de ideella föreningarna som är med i samverkansföreningen På Limhamn. På Limhamn verkar för samverkan mellan staden, fastighetsägare, handel, näringsliv och ideella föreningar på Limhamn. Vår förening har deltagit dess arbete genom till exempel:

- bidragit till den nya julbelysningen över affärsgatorna
- besökt bomässa Expo Limhamn årsmöte
- deltagit i seminarier om vårt framtid Limhamn.
- deltagit i inspirationsseminarierna Service samt Kampanjplanering

Limhamns Miljöförening har en annons i På Limhamns nya välkomstbroschyr som delas ut till alla nyinflyttade till Limhamn.

Studiecirklar

Föreningen har startat två studiecirklar/diskussionsgrupper om Nybyggnation i Limhamn och om Renhållning/Nedskräpning. Deltagare söktes via hemsidan, vår Facebooksida och höstmötet. Till första mötet i studiecirkeln Nybyggnation var fyra deltagare anmälda. Nedskräpning har två anmälda. Per-Erik är ansvarig för studiecirkeln. Är du intresserad av att delat? Skicka e-post till lmfinfo@gmail.com. Läs mer om studiecirkelarna på sidan xx.

Höstmötet

Till höstmötet bjöd vi in Märta Stenevi som är ordförande i Stadsbyggnadsnämnden. Vi skulle behandla frågor som vi i förväg hade överlämnat. Se separat artikel på sidan xx.

De medlemmar som har angivit e-post fick sin inbjudan dit. Övriga fick inbjudnan via ”snigel”-post. Hjälp hålla ned portokostnader och ange din e-postadress vid inbetalning av medlemsavgiften.

Höstmötet gick bra trots att Märta Stenevi blev sjuk, Kami Petersen politisk sekreterare i miljöpartiet ersatte henne. Han berättade om planer för Limhamn och det var tidvis en hätsk debatt. Det finns inget att göra åt det som skall byggas i Limhamns sjöstad eftersom detaljplanerna är färdiga. Däremot kan vi påverka förändring av Limhamns industriområde där det kommer att tillåtas att bygga bostäder. Efter mötet skickades ett protokoll till Märta och Kami samt de medlemmar i föreningen som vi har mailadress till.

Bevarandepriskommittén

Vid ett styrelsemöte berättade Ulla Hårde om den fristående trevliga Bevarandepriskommittén, dess medlemmar och planer.

Medlemmar under 2018 är;

- Ulla Hårde (leder gruppen) journalist och författare.
- Olof Martinsson stadsantikvarie, ny från och med i år. Ersätter Olga Schlyter.
- Rasmus Altenborg arkitekt.
- Agneta Sallhed Canneroth landskapsarkitekt.
- Pernilla Magnusson Theselius arkitekt (Stadsbyggnadskontoret).

Gruppen avtackade i fjol de tidigare medlemmarna Hans Olsson och Olof Tyrstrup.

Kommittén har delat in Limhamn i olika områden mellan sig och skall skanna av dem på lämpliga fastigheter att belöna. De tar gärna emot tips på objekt för Bevarandepriiset. Skicka ditt tips till lmfinfo@gmail.com.

Övrigt från styrelsemötena

Föreningens Facebooksida och hemsida: <http://limhamn.org> har kontinuerligt uppdateras.

Sekreteraren Christer W talade om föreningen på ett möte med Rotary på Kalk i maj och sålde en Limhamnsbok.

Diskussionsämnen under mötena saknas inte. I det följande ges exempel på frågeställningar som diskuterats och utförts utan inbördes ordning.

- Hur bevarar vi gaturummet, butikerna?
- Räcker skolor o lekplatser till när vi bygger ut?
- Hur får vi fler och yngre medlemmar?
- Växtligheten på stranden kring hodorna.
- Dragörfärjan för cyklar som kom igång, upphörde dock ganska snart.
- Silosarna som är kvar på Cementas område. Marken har bytt ägare och framtiden är ännu osviss.
- Bullerplanken utefter Genombrottet byttes ut varvid grannarna uppmanades att hålla fritt 1,5 meter in från bullerplanket som verkade vara överdrivet.
- Limhamns industriområde vid Annetorp.
- Ett styrelsemöte inleddes i korsningen Övägen/Limhamnsvägen med att först gå runt bland de nya husbyggnaderna som vi tycker ligger väl tätt.
- Vi beslöt att köpa tio nya Limhamnsböcker.
- Klagshamns reningsverk – Carl-Henrik varit på studiebesök och redogjorde för det.
- Fortsättning på kontakterna med våra vänner i Dragör Borgerförening.

Skatterådgivning
Redovisning
Revision

ALLREVISION

Auktoriserad Revisor A C Hansson

Gamla gatan 6, 216 12 Limhamn
Telefon 040-892 00 • Telefax 040-887 78
info@allrevision.se

Kalender 2018

- Årsmöte:** Torsdagen 12 april kl 18.45 på Tegnérsskolan, Tegnérgatan 60 b.
Vi börjar mötet med mingel där föreningen bjuder på ost/kex, frukt och dryck.
Föredrag av stadsantikvarien Olof Martinsson som talar om Malmö museer och stadens kulturmiljö.
Bevarandegruppen berättar årets nominerade hus till bevarandepreis, offentliggör årets hus och utdelande av priset.
Sedvanliga årsmötesförhandlingar.
- Strandstädning:** Söndag 22 april kl. 15-17. Samling vid våra hoddor, vid korsningen Strandgatan/Götgatan för städning av stranden mellan Småbåtshamnen och Sibbarps badstrand. Ta gärna med kaffekorg.
- Öppna hoddor:** Söndag 2 september kl 15-17.
Föreningen bjuder på fika i solen vid hoddorna. Välkommen!
- Höstmöte:** Datum och tema är ej bestämt. Information kommer på vår hemsida och mailas till de medlemmar som har angivit e-postadress.
E-postadress kan anges vid betalningen av medlemsavgiften eller skickas till lmfinfo@gmail.com.

Tips! Vill Du ha butiker och företag i Limhamn i morgon också? Gynna dem då i dag!

Snygga och sköna kläder för alla oss kvinnor!

 Gilla lilla Graderoben på [facebook.com/lilla.Garderoben](https://www.facebook.com/lilla.Garderoben)

Öppet: Vard 11-18, lö 11-15. Linnégatan 24 på Limhamn
info@lillagarderoben.nu, www.lillagarderoben.nu, 040-15 65 00

Vi har härliga ostbrickor & korgar.

Färdiga eller
efter önskemål.

Öppet: mån-fre 10-18, lör 10-14
Järnvägs-gatan 45 • Limhamn • Tel 040-16 10 66
www.ostbodenpalimhamn.se

**FÖRETAGET SOM GARANTERAR DIG
ETT HANTVERK PÅ HÖGSTA NIVÅ
FÖR SMÅ OCH STORA KUNDER**

Tel 040-16 31 71. Mobil 070-778 21 52
Limhamnsvägen 111-113, Limhamn

GLASMÄSTERIARBETEN

Allt
i
Glas

- Reparationer • Isolerglas
- Butiksfönster • Specialglas m.m.

För personlig service kontakta Peter Magnusson

0708-15 67 41, 040-15 67 50

Limhamnsvägen 111-113, Limhamn

www.alltiglas.se

E-mail: alltiglas@telia.com

Total EL

DIN TOTALA EL-SERVICE LEVERANTÖR

ELEKTRIKER OCH TEKNIKER TILL DIN TJÄNST

EL / TELE / DATA / LARM
installationer, elbutik och utställning

www.totalel.se

040-6115910

Jour 040-25 14 04

Limhamns Miljöförenings Bevarandepreis 2017 Västra Ansgarigatan 24, Hummern 4

Huset på Västra Ansgarigatan 24 är vackert och pietetsfullt renoverat. Det har genomgått en långsam och kärleksfull restaurering där ägarna, Håkan Ranzow och Anette Malmberg, varit noga med att följa ursprungsritningarna från 1892. Det är ett nätt och klassiskt Limhamnshus, byggt i rött tegel med sadeltak, fint accentuerad fasad med vackert profilerad takgesims och tandsnitt längs gavlarna. Fönstren följer 1890-talets form genom tvåluftsfönster med tvärpost samt mönstermurad dekor.

När de nuvarande ägarna köpte huset 1995 hade entrésidas fasad försetts med stora tredelade fönster (s.k. treluftsfönster), modern dörr och eßternit på gaveln. De nya ägarna startade med att plocka ned hela fasaden för att få in fönster från ursprungsritningarna. En ny dörr i samma modell som den ursprungliga tillverkades också. Eterniten på gaveln togs bort, men teglet var så skadat att ägarna valde att putsa det i en mild gammalrosa nyans. Baksidan bjöd dock på en överraskning med tre originalfönster. Uthuset renoverades 2013.

Huset har genomgått en föredömlig ombyggnad med traditionella byggnadsmate-

rial och en skicklig hantering av historiska förebilder.

Utformningen av friser längs takfot, gavlar och fönster är värdefulla detaljer liksom stuprör, vindskivor och skorsten. Det är fint och inkännande renoverat, där ombyggnadsprocessen tillåtits ta tid samtidigt som ägarna övervunnit svårigheten att behålla visionen under så många år och systematiskt närmat sig målet steg för steg.

Tillsammans med den välplanerade trädgården, som står med ett elegant gammalt syrenträd, klassiska perenner som pioner, nävor och fingerborgsblommor samt gammaldags rosor, utgör huset ett värdefullt inslag i den gamla Limhamnsmiljön. Därtill fungerar det som en stor inspiration för flanerörer och blivande husägare som vill satsa på en stilmedvetet genomtänkt ombyggnad.

*Agneta Sallhed-Cannerot,
landskapsarkitekt
Pernilla Theselius, arkitekt
Rasmus Altenborg, arkitekt
Olga Schlyter, tf stadsantikvarie
Ulla Härde, journalist och författare*

Två studiecirklar

Limhamns miljöförening har startat två studiecirklar. Trots att arbetet redan påbörjats är du som är intresserad av utvecklingen på Limhamn välkommen anmäla dig till lmfinfo@gmail.com med dina kontaktuppgifter för medverkan. (Anmäld dig gärna till båda)

- Nybyggnationen på Limhamn Exploateringen är hög med täta kvarter. Är alla är nöjda med resultatet? Hur väl samverkar det nya med det gamla? Husens former och färgsättning kan diskuteras. Flera parter samverkar men vem tar helhetsansvaret? Arkitektur idag diskuteras ofta.
- Renhållning/Nedskräpning Våra hav är fulla av skräp och plast, bl.a. från konstgräs och granulat. Vad kan Du göra åt det? Vi kan börja gräva där vi står på Limhamn. Vilka skräp- och miljöbelastningar har vi? Varför ökar det och vad görs för att minska skräpet. Kan till exempel trenden plogging ”det vill säga plocka skräp under jogging” vara en lösning?

Limhamns **FISKRÖKERI**

Stor sortering av Färsk/Rökt fisk, Skaldjur & Delikatesser. Välkomna!

Strandgatan 17 B, Limhamn, Tel: 040-15 24 70

www.limhamnsfiskrokeri.se

Höstmötet – utgångspunkt nya översiktsplanen

Höstmötet i Limhamns Konsthall den 7 november 2017 handlade om framtiden på Limhamn. Kommunalförbänden och ordföranden i Stadsbyggnadsnämnden i Malmö Stad Märta Stenevi var inbjuden att tala om den pågående och framtida utbyggnaden av Limhamn.

Med utgångspunkt från den nu aktuella nya **Översiktsplan för Malmö** i allmänhet skulle Märta Stenevi blicka ut över Limhamn i synnerhet. De nya husen växer upp som svampar.

Vi hade i förväg sammanställt och skickat frågor så som; Hur har det blivit nu i halvtid? Hur kommer fortsättningen att bli? Möjlighet skulle ges att ställa frågor så att diskussioner kunde ske.

Tyvärr fick Märta förhinder i sista stund. Dock lyckades hon be en stand-in att komma.

Kami Petersen, politisk sekreterare i Miljöpartiet i Malmö kom istället. Kami var under den förra mandatperioden ledamot i Stadsbyggnadsnämnden så han kunde tala mycket om översiktsplanen och en del om Limhamn.

Nedan finns ett utdrag från svar på några av de frågor som togs upp.

Översiktsplanen för Malmö

Malmöns befolkning ökar. Kami kunde förklara vilka visioner som ligger till grund för Översiktsplanen. Det är ganska trixigt att få plats med alla, 400 - 500 000 personer, innanför Yttre ringvägen till 2030 - 2040. Det blir nog ganska många krav då också.

Flera punkter om översiktsplanen togs upp. Se gärna på den gällande och den kommande nya översiktsplanen Öp; <http://malmo.se/op> .

Limhamns Sjöstad i synnerhet

De nya husen växer upp som svampar. Högt exploatering av bostäder på de gamla industriområdena i Limhamn. Hur ser byggnaderna ut? Hur har det blivit nu i halvtid? Hur kommer fortsättningen att bli? Är du nöjd med resultatet så här långt? Hyreskostnad på 2200 kr/m² och år. Hur väl samverkar

det nya med det gamla? Husens former och färgsättning kan diskuteras. Arkitektur idag diskuteras ofta. Ansluter fasadernas utformning till den äldre byggnationen i Limhamn? Varför föreskriver inte Stadsbyggnadsnämnden ljusa fasader som i Västra Hamnen?

När Kami förvisades bilder på hur mörka husen är där, höll han med, han gillar Västra Hamnen som är så ljus. Han har nog inte tittat på den växande sjöstaden. Han hade dock ingen uppgift eller lösning på hur det skall bli för de återstående husen som skall byggas. Det är inte mycket som vi kan påverka då detaljplanerna och bygglov, redan är godkända.

Bättre kommunikationer

Vi informerad Kami om vårt förslag om en ny på- och avfartsled via E6 Yttre ringvägen vid Kalkbrottsgränd till/från Sibbarp och Bunkeflostrand. Den kommer att kunna avlasta Inre Ringvägen och Annetorpsleden från mycket limhamnstrafik. Även Rudbecksgatan och Geijersgatan blir avlastade. Den delen av E6 är väl den minst belastade och tål mer trafik? Annetorpvägen är mycket belastad. Så kommer också den nya gatan bli genom Elinelund till Ollebo.

Vårt förslag hade Kami inte hört talas om och var genast skeptisk!

Kami avslöjade "något för tidigt" att Sverigeförhandlingen gett möjlighet att elektrifiera fem busslinjer. Då även 4:an genom Limhamn ut till Klagshamn. Ännu längre fram i framtiden kan dessa busslinjer sedan bli spårvägslinjer.

Områden för näringslivet

Kami berättade att för industriområdet i Limhamn skall detaljplanen ändras så att även bostäder skall få uppföras där. Det innebär att marken med byggnader som är privatägda kan säljas till byggbolag som sedan kan bygga sina bostadshus enligt en ny detaljplan. Det skall bli nya raka gator i ett rutnät som i övriga Limhamn. Till exempel

från Linnégatan skall Kalkbrottsgatan övergå vinkelrätt i Krossverksgatan som bli den nya raka genomfartsgatan till Annetorpsvägen, som skall gå rakt till ned till Kalkbrottsgatan ovanför Sibbarp. Det kommer att bli två 90-graderssvängar.

Flera undrade varför arbetsplatserna skall trängas ut? Var skall folk jobba? Det är ändå så få som jobbar där trodde han. Värdefulla hus kunde ta deras plats... Svaret är att kommunen inte skall trycka på. Men vi förstår nog hur det blir när grannar klagar på aktiviteter från industriverksamheterna och när markägarna kan tjäna mer pengar på att ha bostadsfastigheter istället. Industrierna skall

placeras utefter insidan av Yttre ringvägen. Således ännu mera bilåkande...

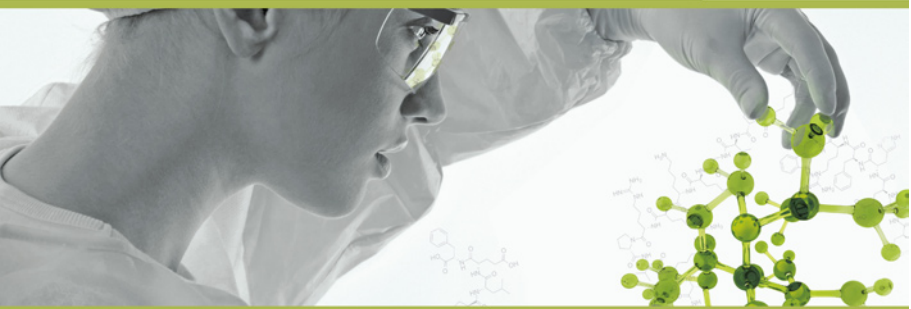
Det kommer att hållas informationsmöten om industriområdet.

Cykelbanor och kollektivtrafik

Malmö påstås vara en cykelstad. Varför är nästan alla cykelbanor svarta som gatorna och trottoarerna? En avvikande färg kunde hjälpa alla trafikanter förstå var cykelbanorna går. Har man funderat över olycksrisken på våra dubbelriktade cykelbanor och elcyklar som mötes i 25 km/h, det vill säga 50 km/h. På de flesta överfarter har bilarna företräde, men detta verkar dock få cyklister/bilister känna till. Cyklister kör rakt ut i gatan. Kamir skall undersöka detta.

Cykelbanorna längs Linnégatan skall byggas om så de inte är, som nu, en del av körbanan.

Your Peptide needs, from R&D to GMP Manufacturing,
PolyPeptide provides **Global Support** for a **Quality Solution**

GLOBAL SUPPORT FOR A QUALITY SOLUTION

At PolyPeptide, going the extra mile with our customers is a priority. Agility, global presence, flexibility, ability to create fast custom-tailored solutions, and exceeding the highest requirements, are all key benefits that you could only expect from a world leader in peptide manufacturing.

Our long term relationships with our customers are based on transparency and an approach to partnership which ensures that we provide **global support for a quality solution**.

www.polypeptide.com

Our clients' success is our primary goal, with a proven track record in producing cost-effective proprietary and generic GMP grade peptides for the pharmaceutical and biotechnology industries.

Sales contacts:

France +33 388 790 879 - Sweden +46 40 366 200 - USA +1 310 782 3569 - BELGIUM - FRANCE - INDIA - SWEDEN - USA

Arkitekturstaden Malmö – i förslaget till översiktsplan

Malmö stad har gett ut ett tillägg till översiktsplanen för Malmö kallat Arkitekturstaden Malmö. Nio teser utgör planens kärna. Tillsammans uttrycker de Malmö stads ambitioner i arkitekturfrågor. Samtidigt är det ett verktyg för att identifiera hur varje byggprojekt kan tillföra värden som både Malmöborna, samhället och byggherren kan ta del av.

Med Arkitekturstaden Malmö vill Malmö stad inspirera till diskussion om arkitektur och gestaltning – bland stadsbyggandes aktörer och de människor som använder stadens byggda miljöer. När Arkitekturstaden Malmö slutligen antagits av kommunfullmäktige, kommer den att vara vägledande för i Malmö stads arbete med till exempel

projektutveckling och beslut avseende det offentliga byggandet och förvaltningen, detaljplanering och bygglov. Synpunkter kan skriftligen skickas fram till den 31 maj 2018 till stadsbyggnadskontoret@malmö.se eller Malmö stadsbyggnadskontor, 205 80 Malmö Skriv ”Utställningsvar Arkitekturstaden Malmö” i rubriken eller på kuvertet. En av Limhamns miljöförenings pågående studiecirklar arbetar just nu med detta. Vill du vara med i studiecirkeln? Skicka ett mail till lmfinfo@gmail.com .

Hur väl passar den kommande översiktsplanen in för den befintliga och den nya byggnationen på Limhamn i förhållande till de nio teserna?

	Staden	Rummet	Huset/platsen
Funktion	Arkitekturen skall tillföra värden till alla människor i Malmö	Arkitekturen skall främja livet i stadens rum	Arkitekturen ska vara inbjudande och tillgänglig
Form	Arkitekturen ska stärka Malmöns särart	Arkitekturen ska gestaltas i relation till omgivning	Arkitekturen ska ge sinnliga upplevelser
Framtid	Arkitekturen ska bidra till Malmöns långsiktiga hållbarhet	Arkitekturen ska kunna utvecklas över tid	Arkitekturen ska åldras med skönhet och värdighet

Nedan skall vi med bilder försöka gestalta Arkitekturstaden Malmö – hur den ser ut just nu

Funktion/Staden: Arkitekturen skall tillföra värden till alla människor i Malmö

Funktion/Rummet: Arkitekturen skall främja livet i stadens rum

Promenad är inte möjlig längs hela vattnet.

Här finns det yta mellan husen och havet

Funktion/Platsen: Arkitekturen ska vara inbjudande och tillgänglig

Form/Staden: Arkitekturen ska stärka Malmö's särart

Tät bebyggelse "Ahha, Ni äter pasta idag?"

Form/Rummet: Arkitekturen ska gestaltas i relation till omgivning

Form/Platsen: Arkitekturen ska ge sinnliga upplevelser

Framtid/Staden: Arkitekturen ska bidra till Malmös långsiktiga hållbarhet

Gröna tak

Framtid/Rummet: Arkitekturen ska kunna utvecklas över tid

Framtid/Platsen: Arkitekturen ska åldras med skönhet och värdighet

Källa Lokaltidningen Malmö/Limhamn: Höghus på Ön får ny fasad - den gamla blåste ner. 14-våningshuset på Sundholmogatan på Ön stod klart så sent som för fyra år sedan. Nu håller hela den stora fasaden på att bytas ut. Orsaken är att de för huset karakteristiska svart och orange plåtarna inte suttit fast ordentligt i fasaden.

Sätter vi bevarandepreis på erfarenheterna?

Det där med att i någon form bevara något och sätta pris på detta, tycks vara vår tids största utmaning. Kanske har det varit så i alla tider. Kanske handlar det om att bevarandet tycks komma i konflikt med vår öppenhet till förändring och att möta nya utmaningar. Kanske är det så att det krävs en förändring då och då för att kunna hålla minsta möjliga styrfart på den skutan som kallas utveckling. Men lämnar vi kvar något, eller för lite till kommande generationer?

Av och till gör vi våra förändringar utan närmare funderingar på konsekvenserna. Ibland känns det som vi går fram som en grävsropa utan den nyktra omtankens förare vid spakarna?

Varje generation bygger sin framtid och skakar ibland sina gamla tankar som ett lakan från sin upphöjda balkong. Vi har väl alla våra egna åsikter om detta och nöjer oss ibland halvhjärtat att se på när man behandlar det gamla lite för styvmodigt. Kanske gör vi detta för att man fortfarande har detta gamla inom sig så starkt förankrat att man inte tror att det behövs någon särskild markering om detta. Men nästa generationers hågkommelser och erfarenheter? Behöver de minnas detta, eller är det bara en barlast?

Vi upplever att allt mer av vår historia möts med för stor likgiltighet i kulturhanteringen. Historieämnena tycks få allt mindre utrymme i den allmänna skolgången. Våra synliga tecken från en annan tid jämnas med marken i allt större utsträckning. Kanske bara för att lämna plats åt ett nyhetens behag. Vi lämnar åt tveivelaktiga och spänningssökande krafter att uttolka vår historia rätt. Vi nöjer oss med att Googla våra frågor i ett allt grumligare vatten där ovidkommande alger redan börjat täcka sökytorna.

Allt gammalt är inte värt att ta till vara på. Men är det inte åtminstone värt att komma ihåg i någon form? När arkeologerna gräver ut gamla historiska platser, så finner man inte bara en ruinstad under spaden. Man kan finna sju lager av samma stad ovan på varandra där

man i generationer har fortsatt bygga en ny stad på det som en gång har funnits och som nu har blivit den fasta grunden för det nya. Men i nutid skyfflar vi effektivt av jordlagret med allt vad där står och fyller ut vägvallar och kustområden med dessa kulturlager. Allt mer lämnas inte kvar om det inte platsar in i det nya. Allt mindre av det gamla vågar ställa villkor för sin egen plats i sammanhanget. Vi står inför en mycket stor förändring i våra dagar där generationsskillnaderna i syn på saken har blivit mer tydliga än vanligt.

Man undrar ibland om den nya generationen har skaffat sig livserfarenheter i stort från samma källor som tidigare generationer?

Där man förr kände grannar och närboende över lag och där det fanns ett umgänge med öppna dörrar och sammankomst i traditioner, möts man i dag i större utsträckning genom digitala kommunikationsleder. Där man förr skrattade eller grät tillsammans, får man på sin höjd ett ”likes” på avstånd för sitt digitala kommunikationsinlägg.

I våra barndoms lekar och idrott fick vi möjlighet att göra egna erfarenheter inför vuxenlivet? Eller pratar vi om olika erfarenheter? Eller handlar det helt om olika livsvägar som ställer helt andra krav på oss till både kropp och själ. Skillnaden ligger kanske också i vilka erfarenheter man gör oss beroende av. Vi är många som tillhör ”skrapårs- och stukningarnas generation”. Alltså där vi i full frihet fick lära oss allt om avstånd, vikt och hållfasthet där vi drog fram i våra vilda

lekar i miljöer som inte hunnits förvandlats till parker eller på annat sätt omvandlats till tuktad natur. Skrapsåren var en synlig del där man misslyckades i sin ansats. Vi hade scoutknivar utan att bli anhållen för att bära kniv på offentlig plats. Vi var inte ute för att skada varandra, utan byggde barkbåtar eller täljde till en säljflöjt vid porlande vatten. Vi byggde läger där grönskan var som djupast och vi lärde oss av varandra och för det mesta i samverkan. Gick man för långt i sina lekar, så tornade plötsligt en vuxen upp där man minst anade det och som visade pekfingeret åt oss, men som inte la sig i våra lekar i övrigt. Vi visste vad "teamwork" var innan ordet var allmänt tillgängligt. Vi läste ungdomsböcker och löste mysterier och våra mödrar såg oss som en tillgänglig arbetskraft i det dagliga göromålet. Hämta och lämna, ansvar och punktlighet. Regler för allt och nödvändighet att vänta. Vänta! Denna tröttsamma nödvändighet. Allt skall nu ske omedelbart och i realtid. Projekt i dag har en tendens att alltid bli dyrare än beräknat. Väntetid är kanske just den faktor man slarvar mest med i nu för tiden.

Nutida behov dikterar säkert utformningen av en närtida generation. En generation som behärskar de digitala mantran bättre och som kommunicerar med helt andra och fler verktyg. Ingen förnekar det nya man kan. Men kommunikation med äldre generationer tycks det vara sämre ställt med. Man är tydligen inte bättre än andra på kommunikation när det kommer till kritan? Kanske är det naturligt att generationerna ifrågasätter varandra, men var är den gemensamma nämnaren? Tappar man

kärleken, insikten och tanken kring det som varit, återstår det kanske bara att mumifiera våra uppnådda erfarenheter?

Ett nytt lager av Limhamn håller på att byggas ovanpå den gamla delen nu. Kanske version 3.0. om man skall ge sig på en gissning. Bakom detta ligger behovet av nya bostäder och möjligheten att utnyttja uttjänta industriområden som legat förfallna en längre tid. Det är väl en utveckling som låter välkommande. Men med detta har många Limhamnare upplevt att delar av denna utveckling har brett ut sig och inskränker nu på kända profilområden och som har lämnat efter sig en osäkerhetskänsla och en oro på hur det skall gå framöver. Större delen av förändringen har man upplevt positivt. Men ett stråk har man uttryckt sig kritiskt emot. Inte mot husen i första hand, men dess placering. Ett arkitektuppror drar genom landet och en sidodebatt har också uppstått kring byggnadskropparnas närhet till varandra och där man utan besvär kan titta in till varandra. Känns som man får ta en kölapp för att kunna öppna sitt köksfönster, enligt någon.

Det tycks åter ha blivit ett generationskrig. På en sida står kanske äldre värderingar och kanske vårt behov att få vänta mellan olika projekt och låta det sjunka in mellan turerna. Men kanske har också en känsla smugit sig in som säger att man inte har något reellt inflytande på denna utveckling. Just nu fortsätter förändringsperspektivet att flytta fram sina positioner. Hur denna utveckling fortskrider är viktig för alla. Inte bara Limhamnare.

Robert Wahlström

Bevarat med kärlek

Tidningsartikeln av Ulla Hårde i Sydsvenskans HIMMA-del den 27 maj 2017.

Foto: Caroline Tengen

Det röda tegelhuset på Västra Ansgarigatan på Limhamn har genomgått en långsam och kärleksfull restaurering, allt gjort enligt ursprungsritningarna från 1892. Nu har arbetet belönats med 2017 års Bevarandepreis, som delas ut av Limhamns Miljöförening. Följ med på en lång och tuff renoveringsresa mot ett önskeboende:

– Men det var nästan så att vi vände vid grinden när vi såg huset första gången, säger Anette Malmborg med ett skratt.

När Anette Malmborg och Håkan Ranzow köpte huset 1995 hade entrésidans fasad stora tredelade fönster i stället för de klassiska tvådelade fönstren med mittpost från 1890-talet då huset byggdes. En modern entrédörr och eternitplattor på gaveln gjorde inte saken bättre.

Nyfikenheten tog dock överhand och några veckor senare stod Håkan och plockade ned fasaden sten för sten tillsammans med en

snickare. En ny dörr i samma modell som den ursprungliga tillverkades också. Vid köpet av huset fick Anette och Håkan nämligen överta husets originalritningar. De skulle bli deras rättsnöre de närmaste 22 åren.

Mannen bakom verket: Håkan Ranzow med sonen Anton. I bakgrunden ses hustrun Anette Malmborg.

De visste nog inte riktigt hur lång tid det skulle ta. Men både Håkan och Anette såg husets potential. Det var rejält byggt med en och en halv stens tegelstomme. Förvånansvärt rymligt - ursprungligen med plats för två lägenheter och en liten enrummare på vinden. Hade de renoverat hus förr?

Jo, visst hade de byggt om ett 1970-tals hus i Vellinge, men inte på samma nivå som huset på Limhamn. Här skulle Håkan, lokförare till professionen, lägga ned många arbetstimmar på sin fritid. När den främre fasaden gapade tom som ett jättelikt svart hål, tog Anette, som är lärare, med sonen Hampus till mormor på landet.

Den nygamla fasaden tog cirka tre veckor att färdigställa med murning, nytillverkade fönster à la 1890-tal, en nygammal kopia av dörren samt ett fint detaljarbete med listverk under takfoten och mönstermurning kring fönstren. Därefter var det dags att ta bort eterniten på gaveln. Då höll de på att trilla baklänges av förvåning.

– Teglet var så skadat att vi fick putsa om det istället. Vi arbetade naturligtvis med kalkputs och valde efter många funderingar ett färgpigment i en mild gammalrosa nyans, berättar Håkan. Det passade bra till det röda teglet.

När det var dags att renovera husets baksida tog man med glädje tillvara de tre originalfönstren som fanns kvar. Teglet var det dock sämre med. Då bestämde sig Håkan för att tvätta hela fasaden, foga om och därefter måla varje enskild sten med silikatfärg. Som om inte det var nog, tog han också itu med att gjuta en ny grund runt hela huset!

Gårdshuset med ett nyttilverkat fönster efter ursprungsmodellen.

Han grävde sig en meter ned i marken, slet med spett och spade för att ta bort stenbumlingar och murrester och göt sig sedan fram, en meter i taget tills allt var klart. Den arbetsinsatsen tog ett och ett halvt år. Källaren grävdes ut och försågs med vattenburen golvvärme. Ett gammalt utedass fungerade som hönsburen under några år innan det byggdes om till förråd.

Gårdshuset blev en fin bostad åt den äldste sonen Hampus.

– Jag fick tag på gammalt fint tegel från Larssons Järn i Limhamn, säger Håkan, som också fyndat tegel och många byggnadsdetaljer hos Malmö Återbyggedepå.

Husets insida byggdes om i etapper. Sovrummets yta minskades till förmån för ett rejält duschrum med plats för tvätt- och torkmaskin. Håkan visar stolt på golvteglet som skurits i de tunnaste skivor för att bilda ett solformat mönster kring golvbrunnen.

Från husets entré kommer man in i en hall som leder vidare direkt i en öppen yta med vardagsrum i ena änden och matrum i den andra. På golvet ligger rejäla plankor av kanadensisk ek och innetaket vilar på frilagda, oljade bjälkar. En vit kakelugn fullbordar elegansen. Det är ett ljus och luftigt utrymme med väggar som når en inre höjd på 2,70 meter.

Huvudbyggnadens matsal stod klar julafton 2011. Då hade renoveringsarbetet av huset pågått i totalt sexton år. Bild: Caroline Tengen

– Fast bottenvåningen var en enda byggarbetsplats under minst fyra månader, konstaterar Anette. Matrummet stod klart år 2011.

På husets baksida hittade Håkan Rantzow tre originalfönster. Men teglet fick han tvätta och foga om. Varje sten målades därefter med silikatfärg. Plus att han göt en ny trappa och en ny grund runt hela huset.

Uthuset renoverades 2013. Det har blivit den äldste sonen Hampus lya. En läcker, svart-vit, minimalistisk miljö med kök, duschrum, vardagsrum och sovloft - allt i ett. Vattenburen golvvärme under sågade tegelplattor ger en behaglig känsla.

Värnets dag på Limhamn

Hjälmprovning vid värnet. Foto: Carl Henrik Hagéus

Lördagen 23 september 2017 firades värnets dag på Limhamn. Skyddsvärnet ligger vid

Strandgatan strax söder om södra fiskehamnen och byggdes 1941. Dess uppgift var att hindra angripare såsom tyskar att ta sig in i landet under andra världskriget. Värnet var bestyckat med en 37 mm pansarvärnskanon. Högst upp på bunkern finns ett observations-torn varifrån man höll utkik och meddelade eldledningen om terrängen.

Under kriget fanns det även grävda skyttegravar i anslutning till värnet. Skyddsvärn finns med jämna mellanrum längs hela den svenska kusten samt gränsen och bidrar till att vi ska känna oss säkra och trygga.

Carl Henrik Hagéus

**Butiken för både
proffs och amatör!**

Förnya hemma!

Vi har allt du behöver!
Vad sägs om färg,
tapet, golv, poolkem,
järnvaror och mycket
mer? **Välkommen!**

Tofra Färg

LIMHAMN: Gustavsgatan 34.
Telefon: 040-15 29 00.
Öppet: Vard 7-18. Lör 9-14.
www.nordsjoidedesign.se

Nordsjö
Idé&Design

Kärlek vid våra hoddor på kärleksbänken

Bröllopsvagnen står redo. Bild: Per-Erik Mases

Sedan hoddorna, för något år sedan, renoverats med ny takpapp och färg har dess omgivning blivit än mer inbjudande. Att slå sig ner på bänkarna runt vårt signum, som hoddorna är, har blivit alltmer populärt nu och i framtiden. Utsikten mot havet och bron är betagande.

I förra årets Årsskrift 2017 skrev vi om hur våra hoddor behöver skötas om och underhållas.

I korthet försöker jag dock åter inpränta grundhistorien enligt följande. Limhamns Miljöförenings fyra hoddor ligger på den oförstörda delen av Sibbarpsstranden, innanför Kåsehamnen, vid Strandgatan där Götgatan kommer ner. Denna grupp av hoddor markerar var den ursprungliga gamla hamnen, Kåsen, en gång låg. Hoddorna kom i föreningens ägo på 1970-talet som gåvor från Arvid och Karl Hansson, som fiskat där i 70 år. Den svarta hoddan skänktes av Gunlög Banck till föreningen. Tidigare medlemmar hade länge haft tillsyn och ansvar för praktiska göromål med hoddorna. De innehåller ett flertal av bröderna Hanssons fiskeredskap, verktyg, diverse material samt bord och stolar. Det är profilen av hoddorna som utgör föreningens signum och logotyp. Denna hoddobild är förebild till reliefen på den plakett föreningen varje år delar ut till mottagaren av utmärkelsen Bevarandepriiset för god byggnadsvård.

Vår förening har vårdat dem, skött marken intill och den unika miljön genom att klippa gräset, måla och laga. Alla hjälps vi åt att städa stranden på våren. Styrelsemedlemmar

har genom åren underhållit hoddorna med grund- och träarbeten, tjärning, lagning av taken och fönstren samt ny färg. Bidrag för detta har även getts av enskilda medlemmar och Gerhard Larssons stiftelse. Genom hoddornas utsatta läge för havets påverkan är behovet av underhåll ganska betydande. Vår 40-åriga historia visar att ansträngningarna har lönat sig. Genom åren har hoddorna visats för förskole- och skolklasser samt föreningar. Förhoppningen är att detta skall kunna leda till ett ökat utnyttjande av denna fina tillgång. Den sedvanliga hoddofesten äger rum den första söndagen i september i form av knytkalas med kaffe och dopp.

Kärleksbänken

Hoddorna utgör ett landmärke vid Malmö kanske mest älskade promenadstråk. Alla människor som går utefter strandlinjen passerar våra hoddor och lägger märke till dem. De många bänkarna runt väggarna i soliga lägen, är perfekta rastplatser för de som vill stanna och vila benen. Platsen har speciell betydelse för vissa människor som upplevt minnesvärda tilldragelser, där på bänken vid bordet med utsikt mot väster i kvällssolen. Den stämning som kan uppstå vid sådana stunder kan i synnerhet affektera älskande par. Här har många njutit av stillheten i skön miljö med utsikt över havet och bron i solnedgången. Andra, till exempel unga par, har begivit sig till bänkarna för enbart ett speciellt ändamål och tillfälle. Kunde bänkarna tala, hade vi fått höra både det ena och det andra.

Jag har själv vid två tillfällen fått bevittna och höra om episoder som skulle kunna ge bänken vid bordet epitetet "Kärleksbänken". Under några sommarkvällar var jag vid hoddorna för att utföra en del av den ovan beskrivna skötseln. Därvid inträffade följande kärleksfulla episoder med två vittnesmål från två par som förknippar platsen med betydelsefulla ögonblick för dem.

En kväll i solnedgången efter att jag hade jag grävt upp ett betydande antal kardbor-

reväxter ur gräsmattan runt hoddorna och fyllt ett flertal säckar, kom jag närmare det yngre par som satt vid bordet. De hade de intagit en välsmakande supé med tillhörande dryck. Den unge mannen var upprymd och han började berömma skönheten i denna plats för mig. Det var verkligen en speciell kväll för mannen och fästmon. De hade nämligen just förlovat sig berättade han. Jag var naturligtvis den förste att gratulera dem. Därefter strosade de två kvittrande vidare i den ljumma sommarkvällen...

Nästa dags kväll var det dags att klippa gräset runt hoddorna eftersom kardborreväxterna då var upprävdade. När jag var färdig kom ett par fram till mig efter att de gått runt hoddorna en stund. Mannen började samtala med mig om hur fin och speciell plats våra hoddor utgör.

Paret har ett speciellt minne för dem, berättade han med värme. Det var nämligen exakt sex år sedan han friade till sin då blivande fru sittande vid bordet. Eftersom frun nu också var med kunde hon intyga att de fortfarande var gifta...

Sådana upplevelser gör det lätt att ta sig an det underhåll och den skötsel våra hoddor kräver. Måne många fler älskande par ha liknande minnen från vår "kärleksbänk" vid bordet? Likaså får vi önska att bänkarna och bordet även i framtiden skall mana till upplyftande, minnesrika och kärleksfulla stunder så att bänken gör skäl för namnet.

Per-Erik Mases

ROSENGRENS METALLGJUTERI

Tillverkning av gjutna

Metallskyltar, Bokstäver, Design, Konst m.m.

Gottorpsvägen 56, 218 45 Vintrie
Tel: 040-15 24 50, fax: 040-16 29 86

www.rosengrensmetall.se

E-mail: info@rosengrensmetall.se

Babas
Krogen ★
På Limhamn

Järnvägsgatan 37 på Limhamn • Tel: 040-15 77 91

Flinta

Foto: Nils Bergendal

Flinta har man hittat i Limhamn sedan man började bryta kalk för flera hundra år sedan, men långt tidigare hittade man flinta på andra ställen i Malmö.

Sedan 1970-talet vet vi att det i Södra Sallerup och i Kvarnby finns en unik fornlämning bestående av 1000-tals flintgruvor från stenåldern. Flinta är den sten som först kom att brytas av människor i vårt land. Schakten där man grävde fram flintan var upp till åtta meter djupa. Gruvmyningen var fyra till fem meter och botten två till tre meter i diameter. Ibland annat Byske i Norrland har man funnit 70 flintyxor av samma sorts "Skrivkritflinta" som finns i Malmö. Man exporterade alltså flinta från Malmö till Norrland på stenåldern.

Flinta är Skånes landskapssten, det är en bergart som består av mineralen kalcedon och opal som är kiseldioxid precis som kvarts men har annan kristallstruktur.

Flinta användes främst under stenåldern i hela världen för att göra redskap av. Det finns belägg för att flinta använts även under bronsålder och äldre järnålder. Skärvorna som bildas när man slår sönder flinta är mycket vassa, i klass med rakblad, men flinta är mjukare än stål och blir fort slött. Det lämpar sig dock mycket väl för vassa blad, som i sin tur är lämpliga vid tillverkning av

spjut, knivar, pilspetsar och andra redskap. Flinta är också användbart om man vill tända en eld: Då man slår eldstål mot flintan kommer det gnistor, och om man "fångar" dessa med till exempel fnöske kan man relativt lätt starta en eld. Flinta användes även som tändning för vissa sorters gevär, som kallade flintlåsgevär.

Flintan är nästan glasig och har ett mussligt brott. Den förekommer i många olika färger men i södra Skandinavien är den ofta blå, svart eller mörkbrun. I Skåne bildar flintan oregelbundet formade klumpar i kritkalksten med en ålder på mellan 50 och 100 miljoner år. De neolitiska flintgruvorna i Sallerup är kända från arkeologiska undersökningar som genomfördes på 1970-talet. Utgrävningarna slutade på 90-talet. Nu ska ytterligare en del av gruvområdet undersökas eftersom Malmö stad ska bygga på området.

Kritan ligger ganska långt upp i marken, precis under matjorden. Det visste man om på stenåldern så man började bryta flinta här redan för 6 000 år sedan, säger Åsa Berggren som är arkeolog vid utgrävningen.

Flintgruvor som de i Sallerup finns inte på någon annan plats i Sverige som vi känner till. Det finns speciella geologiska förutsättningar här, säger Åsa Berggren.

Flinta har bildats i kalk- eller mörkellavlagringar och förekommer som hårda klumpar i sedimentära lager. Mest känd hos oss är den krittida och paleogena flintan, som förekommer i Danmark och Sydsverige. Kritflintan är ofta mörkt grå till svart, den paleogena flintan ljusare.

Källor: "Malmö, Sveriges äldsta gruvindustri" av Owe Hansson i Limhamn.

"Hög grumlighet noterades" av Nils Bergendal o Valle Westesson

Fornminnet Kalkstensugnen är misskött

Limhamns mest framträdande och centrala fornminne är Kalkstensugnen. Den ligger utanför Limhamnsvägen 132 vid det nybyggda bostadskvarteret Gråsejen. Tyvärr är fornminnet gravt misskött. Som framgår av bilden är kullen helt bevuxen med olika buskar.

Kalkstensugn. Foto: Per-Erik Mases

Den bild av kalkbruket som Linné förmedlar från sitt besök i Limhamn den 14 juni 1749 överensstämmer med de lämningar som undersöktes här 1984.

Ur Carl von Linnés skånska resa 1749;

”KALKBRUKET Limhamn låg inom en half mil väster om staden. Ugnen var bygd på et owanligt sätt i Sverige, nästan som en Masugn, men inuti liknande en conum inversum apice truncato, war wid pass 5 famnar djup, 3 à 4 famnar bred, hade hål wid botnen på 3 sidor, men ej wid de 4de, at det ej måtte draga för starkt, desse hålen woro halfrunda, af 3 quarters diameter, igenom hwilka den brända stenen uttogs nedre i ugnen, sedan han måst kalnat, ty här continueras med bränningen hela tiden med nya floder af kol och kalksten, som ständigt tillägges ofwanpå, at ugnen ej får slockna, hwarigenom kolen sparas.”

(Texten finns på Beskrivningen på skylten framför kullen.)

Den kulle som i folkmun kallades ”kalkonen” (troligen en förvrängning av ”kalkugnen”) dolde grunden till en rund ugnskonstruktion, med en diameter av cirka 9 meter. Det massiva murverket var uppbyggt av flintstycken lagd i lera. I mitten fanns en murad ugnsplattform av tegel och sten, från vilken utgick tre utdragsöppningar. Ett stolphål utanför ugnen markerar den träkonstruktion, uppför vilken kalkstenen och kol forslades för att tippas ned i ugnen.

I Hyllietrakten finns ytliga kalkstensförekomster och här har man troligen bränt kalk sedan medeltiden - förledet lim - i namnet Limhamn betyder just ”kalk”. Ett Kalkbruk fanns här redan under 1600-talet, men efter 1658, då Skåne gick från dansk till svensk ägo, präglades regionen av åtskilliga krig vilket också förstörde kalkbruket. Efter 1700-talets första årtionde avtog kriget i regionen. År 1728 övertog Frans Suell den äldre bruket och lät uppföra en ny kalkugn.

Kalkbruket i Limhamn byggdes under 1800-talet ut med ytterligare ugnar. Då Skånska Cementgjuteriet bildades 1871 flyttades kalkbränningen till det närbelägna kalkbrottet i Annetorp, men tillverkningen lades ned redan 1883.

Gå gärna till kullen och studera på skylten hur ritningen beskriver ugnens form. Beskrivningen finns även på engelska och tyska samt en historisk översikt.

Slutlig fråga

Limhamns Miljöförening undrar slutligen varför Länsstyrelsen låtit detta fornminne förfalla under den tid de närbelägna husen byggdes?

Ett tryggare sätt att byta fönster.

Boka ett kostnadsfritt hembesök
av vår lokala projektledare på:
020-66 78 77 | www.morups.se

Fönsterbyte. Som det borde vara.

Visst kan du må bättre!

Hos mig kan du få:

Klassisk muskelmassage

Homeopati

Biopati

Akupunktur

Jag har även försäljning av kosttillskott
samt Marja Entrich hudvårdsprodukter

Dipl. Massör, Biopat, Homeopat, Akupunktör

Elisabeth Pelinder
Östänväg 69, 216 19 Malmö
Telefon: 040-16 02 92

Styrelsen 2017

Ordinarie ledamöter:

Christer Westesson sekr.	Sarvgränd 2 F, 216 12 Limhamn	155393
Tina Mörnstam	Sannagatan 15, 216 17 Limhamn	0733-514450
Carl Henric Hagéus	Caritasgatan 1, 216 18 Limhamn	159391
Per-Erik Mases	Bülow Hübes Väg 9 B, 216 18 Limhamn	070-3926611
Christer Grimshorn	Tegnérgatan 43, 216 14 Limhamn	070-5924623
Sven-Erik Mauritsson	Gunnarstorpsgatan 23, 216 22 Limhamn	0705-402305
Roland Öhrstrand	Sidbäcksgård 4, 216 20 MALMÖ	0700-916119
Ann-Christin Hansson (Kassör)	Gamla gatan 6, 216 12 Limhamn	89200

Suppleanter:

Ywonne Löfberg	Idrottsgatan 48, 216 16 Limhamn	160634
----------------	---------------------------------	--------

Adjungerade ledamöter:

Berit Carlsson	Västra Bernadottesgatan 30, 216 12 Limhamn	155685
Johanna Tjernström Högberg	Tegnérgatan 42, 216 12 Limhamn	0703-156116

Revisorer:

Peter Ludwig	John Lundvallsgatan 70, 218 31 Bunkeflostrand	510444
Birgitta Mörnstan	V. Kalkbrottsgränd 43, 216 11 Limhamn	

Revisorssuppleant:

Hans-Åke Arenklo	Ola Hanssons gatan 3A, 217 59 Malmö	0703-197731
------------------	-------------------------------------	-------------

Valberedning:

Berit Linse Ordf.	Stamhemsvägen 3, 216 21 Malmö	161107, 0431-70394
-------------------	-------------------------------	--------------------

Bevarandepriskommitténs sammankallande:

Ulla Hårde	Rosenstigen 8, 216 19 Malmö	070-7770617
------------	-----------------------------	-------------

Hedersmedlemmar: *Christina Ringsberg (nr 7), Gunlög Banck (nr. 6 f.d. Åkesson, utsågs 1988), Berit Linse (nr 11).*

Avlidna Hedersmedlemmar: *Sven Rosendahl (nr 1, utsågs 1983), Gerhard Larsson (nr 2, utsågs 1983), Karl Hansson (nr 3), Carl Henrik Juhlin (nr 4), Sture Silow (nr 5), Olle Bunte (nr 8, utsågs 1993), Sten Runerheim (nr 9 utsågs 1994), Karin Wahlkvist (nr 10 utsågs 2005).*

Ekonomi

Resultaträkning 2017-01-01--2017-12-31

Intäkter

Försäljning	200,00
Medlemsavgifter	28 675,00
Annonsintäkter	13 250,00
Gåvor	90,00
Ränta	0
Övrigt	0

Summa intäkter 42 215,00

Kostnader

Annonsering	1 250,00
Trycksaker	23 167,00
Försäkring	2 448,00
Porto/Pg-, bank-avg	3 969,00
Hoddor	0
Hemsida	483,11
Lämnade bidrag	0
Personal	0
Medlemsavgifter	725,00
Övrigt	2 760,00

Summa kostnader 34 802,11

Årets resultat 7 412,89

Balansräkning

2017-12-31

2016-12-21

Tillgångar

Kassa	0	0
Plusgiro	0	0
Bank	87 500,49	78 932,60
Fordringar	0	0

Summa tillgångar 87 500,49 78 932,60

Skulder och eget kapital

Balanserat resultat	78 932,60	69 826,05
Årets resultat	7 412,89	9 106,55
Skulder	1 155,00	0

Summa Eget kapital 87 500,49 78 932,60

Limhamn i februari 2018

Reviderad

Birgitta Mörnstam

Peter Ludwig

Annonsplatser säljes

Vill du ha en annons i nästa års årsskrift?

Kontakta Christer Westesson, tel 040-155393
eller Sarvgränd 2 F, 216 12 Limhamn.

lmfinfo@gmail.com

T R Y C K S A K E R

Grafisk formgivning av trycksaker, ett nytt profilprogram, en annons eller kanske en produktkatalog? För nystartade företag erbjuder vi också ett "startpaket" till en rimlig summa där det ingår formgivning av en logotype, visitkort, faktura- och brevpapper samt kuvert. Den formen ligger sedan till grund för en grafisk profil för företaget.

Under årens lopp har vi skaffat oss ett brett nätverk av duktiga fotografer, copywriters och illustratörer. Vi har också ett nära samarbete med flera olika tryckerier för att kunna erbjuda bästa kvalitet och pris på olika typer av trycksaker, allt från stora kataloger och böcker till digitaltryck i små upplagor. Vi tillverkar också mässmaterial i form av rollups, skyltar, självhäftande dekal, banderoller, bil- och skyltfönsterdekor.

FLENHAGS Reklam

TRINDELVÄGEN 12, 216 11 LIMHAMN
TEL 0708-15 99 44
MAIL: NOBBE@OCEANWOOD.SE

Limhamns Miljöförening

E-post: lmfinfo@gmail.com

Hemsida: www.limhamn.org